

Ghid de bune practici

Ghid practic pentru lucrător privind cele mai bune practici de prevenire sau minimizare a riscului de expunere la azbest

Ghid elaborat de Comitetul Înaltilor Responsabili cu Inspecția Muncii (en. SLIC)

Traducere realizată de Direcția Programe și Relații Internaționale – Inspecția Muncii

COMISIA EUROPEANĂ

DG Ocupare, Afaceri sociale și Egalitate de șanse
Dialog social, Drepturi sociale, Condiții de muncă, Adaptare la schimbare
Securitate, Sănătate și Igiena la locul de muncă

Efectele azbestului asupra sănătății

Dacă munca dumneavoastră implică o posibilă expunere la azbest, trebuie:

- să fiți informat asupra riscurilor legate de expunerea la azbest;
- să înțelegeți importanța de a limita expunerea la minimum posibil;
- dacă fumați, să încercați să renunțați la fumat;
- să urmați cea mai bună practică, așa cum se recomandă în acest ghid, pentru a putea lucra în contact cu azbestul.

Materiale care conțin azbest (MCA)

Dacă prin munca dumneavoastră riscați să întâlniți materialele prezentate la Capitolul 4, trebuie:

- să primiți informațiile necesare pentru a ști dacă aceste materiale conțin sau nu, azbest, înainte de începerea lucrării;
- să știți cum să recunoașteți produsele ce pot conține azbest;
- să cunoașteți măsurile ce trebuie luate dacă întâlniți materiale ce conțin azbest (Capitolele 5 - 10).

Evaluarea riscurilor și planificarea înainte de începerea lucrărilor

Dacă sunteți pe punctul de a executa o lucrare care poate implica manipularea materialelor ce conțin azbest, trebuie:

- să fiți consultat asupra evaluării riscurilor și a planului de lucru;
- să vă prezentați sugestiile asupra problemelor practice care afectează planul de lucru și evaluarea riscurilor;
- să aveți la dispoziție o copie a evaluării riscurilor și a planului de lucru;
- să verificați dacă ați înțeles bine planul scris.

Procesul de decizie

Dacă munca dumneavoastră implică manipularea materialelor ce conțin azbest, trebuie:

- să fiți consultat în ceea ce privește evaluarea riscurilor, contribuind astfel la procesul de luare a deciziilor.

Instruirea

Dacă munca dumneavoastră implică un risc de expunere la azbest, trebuie:

- să primiți o instruire adecvată înainte de executarea lucrării;
- să evaluați periodic nevoile de instruire și de actualizare a cunoștințelor (cel puțin în fiecare an) sau atunci când intervin modificări importante în natura muncii;
- să-l informați pe angajator dacă necunoașterea limbii vă împiedică să înțelegeți conținutul cursurilor de instruire (de exemplu, angajatorul știe care este pentru dumneavoastră limba maternă?).

Echipamente

Dacă trebuie să utilizați echipamente pentru lucrări cu materiale care conțin azbest, trebuie:

- să primiți o instruire adecvată pentru a utiliza corect echipamentul;
- să utilizați întotdeauna echipamentul în mod corect (conform instruirii și instrucțiunilor fabricantului);
- să fiți consultat pentru alegerea aparatului de protecție respiratorie;
- să fiți testat pentru a verifica dacă aparatul de protecție respiratorie care v-a fost pus la dispoziție este bine adaptat morfologiei feței dumneavoastră, și să fiți instruit pentru a-l utiliza în mod corect;
- să purtați întotdeauna corect aparatul de protecție respiratorie și să nu-l înlăturați niciodată într-o zonă unde ați putea fi contaminat cu azbest.

Principii generale pentru prevenirea și reducerea expunerii

Dacă munca dumneavoastră vă implică în acțiuni de distrugere sau manipulare a materialelor ce conțin azbest, trebuie:

- să cunoașteți și să înțelegeți măsurile de prevenire ce trebuie luate și consecințele neîndeplinirii acestor măsuri;
- să cunoașteți lucrările pe care le puteți executa ținând cont de instruirea pe care ați primit-o și de echipamentele disponibile;
- să respectați regimul de control cerut pentru a preveni expunerea;
- să fiți pregătit să apelați la alți specialiști dacă trebuie să executați mai multe lucrări cu materiale ce conțin azbest decât cele prevăzute în planul de lucru, având echipamentele disponibile sau instruirea adecvată.

Lucrări care implică expunerea la azbest

Dacă executați o lucrare (într-o clădire sau cu un echipament) susceptibilă de a implica azbest sau de a deteriora materiale ce conțin azbest, trebuie:

- să știți cum să acționați dacă întâlniți, în mod neprevăzut, materiale susceptibile de a conține azbest sau dacă deteriorați în mod accidental materiale ce conțin azbest, în timpul lucrărilor;

Dacă întâlniți azbest, în mod neprevăzut, trebuie:

- să opriți imediat activitatea și să semnalați acest lucru persoanei responsabile;
- să cereți conducătorului locului de muncă să dispună prelevarea unui eșantion din materialul suspect pentru analiză sau să acționați ca și cum acesta ar conține azbest.

Dacă deteriorați în mod accidental materiale ce conțin azbest trebuie:

- să opriți imediat activitatea;
- să împiedicați orice persoană să pătrundă în zonă;
- să verificați dacă nu există pulbere de azbest și resturi de materiale pe îmbrăcăminte și, dacă există, îndepărtați îmbrăcăminte contaminată și puneți-o într-un sac de plastic, apoi trebuie să faceți duș (dacă este posibil) sau să vă spălați complet, și să înlăturați pulberea din spălătoare și instalațiile sanitare.

Lucrări cu azbest care prezintă cel mai mic risc

Dacă trebuie să efectuați lucrări cu risc scăzut (așa cum sunt definite la Secțiunea 6.3) cu materiale ce conțin azbest, trebuie să verificați dacă pregătirile au fost realizate (de exemplu: dacă aveți la dispoziție instrucțiuni scrise care definesc și limitează volumul lucrării și indică măsurile de prevenire ce trebuie luate (Capitolul 5), dacă aveți instruirea necesară (Capitolul 7) și dacă aveți echipamentul corespunzător (Capitolul 8).

Apoi trebuie:

- să delimitați zona de lucru și să asigurați securitatea celorlalte persoane;
- să planificați activitatea pentru a reduce sau a evita deranjarea materialelor ce conțin azbest;
- să acoperiți suprafețele cu folii de polietilenă cu o grosime de 125 μm sau 250 μm (care, după încheierea activității, trebuie evacuate și eliminate ca deșeuri ce ar putea fi contaminate cu azbest);
- să executați lucrarea limitând numărul de lucrători prezenți;
- să aplicați metode care să reducă eliberarea de fibre de azbest în aer (de exemplu, aspirarea suprafețelor, pulverizarea cu apă);
- să utilizați aparate de protecție respiratorie speciale pentru azbest (de exemplu EN 149 FFP3);
- să nu spargeți/rupeți materialele ce conțin azbest;
- să evitați să lucrați cu materiale ce conțin azbest care sunt poziționate deasupra corpului dumneavoastră;
- să utilizați un aspirator special pentru azbest (tip H) și numai metode de înlăturare a prafului prin curățare cu cârpe umede sau pânze adezive (pe care aderă praful). NU măturați și NU utilizați aerul comprimat pentru curățare.
- Dacă lucrarea implică materiale ce conțin azbest și care sunt amplasate deasupra corpului dumneavoastră, de exemplu pentru înlăturarea unei singure plăci din plafon, va trebui să construiți o incintă simplă de aproximativ 1m² (acoperind suprafața acestei dale) pentru a împiedica dispersia pulberii de azbest în suspensie în aer. Această incintă poate fi un simplu cadru de lemn acoperit cu o folie de polietilenă rezistentă (de exemplu, cu o grosime de 125 μm). Verificați integritatea incintei utilizând un tub de fum în jurul foliei de polietilenă, în special la nivelul îmbinărilor. Unul dintre colegii dumneavoastră trebuie să caute fisurile pe unde iese fumul utilizând o lampă de mare intensitate sau o lampă torță.
- să înlăturați cu precauție, șuruburile sau cuiele, suprimând degajarea de praf folosind una din metodele:
 - ungerea șurubului sau cuiului cu pastă groasă (pastă pentru lipit tapetul) înainte de a-l îndepărta;

- instalarea exhaustării (aspirării) locale deasupra șurubului și racordarea la un aspirator special pentru azbest (aspirator Tip H);
- tratarea șuruburilor sau cuielor îndepărtate ca fiind deșeuri contaminate cu praful de azbest.
- să înlăturați intacte dalele sau panourile ce conțin azbest și să evitați spargerea sau distrugerea lor;
- să plasați cu grijă materialele ce conțin azbest în saci de plastic etichetați (fără să lăsați să se acumuleze deșeuri neîmpachetate);
- să nu umpleți decât parțial sacii cu deșeuri, pentru a putea să-i închideți ușor și corect;
- să împiedicați ieșirea aerului din sac, în momentul închiderii sacului, deoarece acest aer poate transporta praf și azbest. Închideți-l cu grijă și plasați sacul închis și etichetat într-un alt sac din plastic rezistent și transparent.
- să păstrați intacte deșeurile de dimensiuni mari, care nu încap în saci (de exemplu, panouri izolante de azbest) și înveliți-le în 2 folii de polietilenă cu o etichetă inscripționată vizibil “azbest” (de exemplu, eticheta fixată foarte bine în interiorul stratului exterior din plastic transparent).
- să reduceți riscul de dispersie a contaminării, utilizând întotdeauna același itinerar prestabilit și acționând cu precauție pentru a nu deteriora, în mod accidental, sacii în timpul transportului de la zona de lucru către un centru de depozitare securizată a deșeurilor;
- să plasați deșeurile de materiale ce conțin azbest, puse în saci sau împachetate, într-un depozit securizat (de exemplu, o benă care se poate încuia cu zăvor) înainte de a le evacua din zona șantierului;
- să vă spălați complet de fiecare dată când părăsiți zona de lucru.

La terminarea lucrului, curățați zona de lucru pentru a fi din nou curată (folosind un aspirator tip H și/sau hârtie umedă pentru curățat). Evacuați și eliminați hârtiile folosite deoarece acestea constituie deșeuri contaminate cu azbest.

În fine, respectați procedurile de igienă privind îndepărtarea echipamentului individual de protecție, a aparatului de protecție respiratorie și a îmbrăcăminții de lucru pentru a nu vă expune, atât pe dumneavoastră cât și pe celelalte persoane, la azbestul ce s-ar putea găsi pe combinezoanele dumneavoastră. Utilizați combinezoane de unică folosință care după utilizare, vor trebui eliminate ca deșeuri contaminate cu azbest, sau folosiți combinezoane lavabile ce pot fi spălate sub duș înainte de a le scoate. Trebuie folosit un aspirator tip H pentru înlăturarea prafului de pe combinezoane; vă puteți ajuta cu colegii dumneavoastră pentru a vă curăța reciproc combinezoanele, și astfel puteți spăla și partea din spate a acestuia.

Păstrați aparatele de protecție respiratorie montate până la ultima operațiune.

- spălați încălțăminte;
- înlăturați combinezoanele de unică folosință prin răsucirea din interior către exterior pentru a nu permite prafului rezidual să iasă;
- ștergeți (cu un prosop umed) suprafața exterioară a aparatului de protecție respiratorie;
- spălați-vă și clătiți-vă (la duș dacă este posibil) și numai după aceea scoateți echipamentul individual de protecție și aparatul de protecție respiratorie;
- NU duceți acasă îmbrăcămintea de lucru; aceasta trebuie aruncată (cazul combinezoanelor de unică folosință) sau spălată într-o spălătorie specializată, fiind o îmbrăcămintă contaminată cu azbest.

Exemple de lucrări cu cel mai mic risc

Dacă trebuie să executați această lucrare,

- controlați și limitați accesul altor persoane (de exemplu, cu pancarte și panouri de avertisment);
- mențineți umede resturile de materiale cu azbest, dar nu folosiți prea multă apă, deoarece aceasta ar putea face mai dificil controlul dispersiei contaminării;
- puneți resturile într-un container de deșeuri adecvat (de exemplu, un sac din polietilenă etichetată);
- luați în considerație condițiile de vânt, care pot crește riscul de contaminare și pot pune în pericol persoanele care se găsesc pe acoperiș;
- efectuați o curățare minuțioasă la încheierea lucrării.

În ceea ce privește ansamblul lucrării, respectați planul de lucru scris pus la dispoziție de angajator. Aplicați instrucțiunile de securitatea muncii pentru lucrul la mare înălțime.

Lucrări cu azbest care trebuie notificate

Dacă sunteți un lucrător însărcinat să execute o activitate cu materiale ce conțin azbest care trebuie notificată (definită la Secțiunea 12.1.1), pregătirile menționate la Capitolele 5-8 trebuie să fi fost executate în prealabil. Verificați dacă:

- ați primit o instruire corespunzătoare (Capitolul 7) și dacă dețineți un certificat de instruire în termen de valabilitate;
- ați fost supus unui test de adaptabilitate a feței la aparatul de protecție respiratorie pe care îl veți utiliza;
- ați fost supus unui examen medical (în special aparatul respirator) (Capitolul 19) în ultimii 2 ani.

Rezumatul condițiilor cerute pentru gestionarea zonei de lucru

Dacă trebuie să executați o lucrare cu materiale ce conțin azbest care trebuie notificată (așa cum este definită la Secțiunea 12.1.1), pregătirile menționate la capitolele precedente trebuie să fi fost deja parcurse. Verificați:

- dacă aveți un plan de lucru scris care să definească și să delimiteze volumul lucrării indicând măsurile de prevenire ce trebuie luate (Capitolul 5);
- dacă aveți echipamentul necesar (Capitolul 8).

Apoi trebuie:

- să verificați dacă ați înțeles bine planul de lucru și trebuie să-l urmați;
- să NU utilizați metode care nu se găsesc în planul de lucru, dacă acest plan nu a fost mai întâi modificat;
- să comunicați cu conducătorul locului de muncă și angajatorul. În special,
 - dacă estimați sau întâlniți dificultăți neprevăzute, trebuie să opriți activitatea până când evaluarea riscurilor și/sau planul de lucru sunt reexamine de către o persoană competentă;
 - dacă întâlniți dificultăți în folosirea aparatului de protecție respiratorie, echipamentului individual de protecție, sau la citirea de control, opriți imediat lucrul.
- să puneți la dispoziție o dovadă a identității dumneavoastră atunci când se cere acest lucru.

Incinte pentru lucrări de retragere a azbestului

Dacă sunteți implicat în lucrări de retragere a azbestului, trebuie să utilizați un echipament individual de protecție și un aparat de protecție respiratorie conform instruirii pe care ați primit-o și respectând instrucțiunile de folosire. Trebuie să verificați dacă echipamentul individual de protecție și aparatul de protecție respiratorie sunt bine adaptate (pentru o sarcină specifică) și dacă funcționează corect (de fiecare dată când le utilizați). Cooperati cu angajatorul actualizând zilnic registrele corespunzătoare care să permită astfel de verificări.

Decontaminarea personală

Dacă trebuie să executați o lucrare de retragere a azbestului, trebuie:

- să fiți instruit pentru utilizarea unității de decontaminare;
- să știți cum să opriți propagarea contaminării de la incintă către extremitatea unității de decontaminare, și cum să aplicați corect procedurile de decontaminare pentru a nu fi expus la azbest în cursul decontaminării personale;
- să informați imediat conducătorul locului de muncă despre disfuncționalități ale unității (de exemplu scăderea presiunii la duș, debit insuficient sau oprirea apei calde, întreruperea ventilației).

Tehnici de înlăturare a pulberii de azbest

Dacă efectuați lucrări de retragere a azbestului:

- Decideți care este ordinea lucrărilor, astfel încât să reduceți riscul de recontaminare a suprafețelor curățate, de exemplu începeți cu plafoanele și grinzile, continuați cu pereții interiori și terminați cu pardoseala.
- Acționați astfel încât filtrele să nu fie ude, căci aceasta ar diminua eficiența filtrării.
- Este esențial să aranjați și să curățați echipamentele. Curățați deșeurile cât mai repede posibil, de îndată ce ele au apărut. Șarpantele din lemn, care susțin plafoanele de azbest, conțin probabil cuie, verificați dacă aceste cuie nu ies în afară, ceea ce ar constitui un pericol pentru cineva care ar merge deasupra.
- Retrageți materialele ce conțin azbest deteriorându-le cât mai puțin posibil. De exemplu, dacă o dală AIB conține 4 cuie, aceasta trebuie scoasă intactă, exceptând partea distrusă la colțurile prinse în cuie. Cuiele trebuie înlăturate individual (cu un echipament de înlăturare a prafului, așa cum este indicat la Capitolul 11);
- NU utilizați alte metode decât cele specificate în planul de lucru,
- NU utilizați instrumente electrice pe materiale ce conțin azbest (cu excepția aplicațiilor speciale și foarte limitate, dacă aceste aplicații au fost prevăzute în evaluarea riscurilor și în planul de lucru).

Lucrări de demolare

Dacă lucrați pe un șantier de demolare unde există materiale ce conțin azbest, trebuie:

- să cunoașteți riscurile expunerii la azbest;
- să știți cum să recunoașteți materialele ce pot conține azbest;
- să înțelegeți bine procedurile pentru a nu fi amenințați de operațiunile de demolare;
- să urmați cea mai bună practică, recomandată în acest ghid, pentru lucrările care implică azbest.

Lucrătorul și mediul de muncă

Dacă munca dumneavoastră prezintă riscul de expunere la azbest și dacă condițiile de muncă sunt dificile prin prisma factorilor fizici (din cauza temperaturii sau a altor factori climatologici prezenți în mediul de muncă de pe șantier) trebuie:

- să știți că este important să mențineți o protecție împotriva expunerii la azbest;
- să cunoașteți efectele unei temperaturi ambiante crescute și utilizarea echipamentului furnizat pentru a vă proteja împotriva unor astfel de condiții (îmbrăcăminte izolantă de unică folosință și altă îmbrăcăminte de protecție, ventilație suplimentară, pauze regulate, necesitatea de a bea apă în timpul pauzelor, înainte și în timpul lucrului);
- să utilizați echipamentele de protecție furnizate pentru a vă proteja împotriva temperaturilor scăzute (radiatoare când este cazul, îmbrăcăminte izolantă, pauză dacă este necesar, etc.);
- să urmați cea mai bună practică, recomandată în acest ghid, pentru a vă proteja împotriva riscurilor de expunere la azbest.

Evacuarea și eliminarea deșeurilor

Dacă munca dumneavoastră presupune lucrul cu deșeuri ce conțin azbest, trebuie:

- datorită instruirii pe care ați primit-o, să cunoașteți riscurile care rezultă din expunerea la azbest;
- să înțelegeți bine că este important să reduceți pe cât posibil expunerea la azbest;
- să respectați instrucțiunile scrise pentru reducerea riscului de expunere la azbest;
- să urmați cea mai bună practică, recomandată în acest ghid, pentru lucrările cu azbest.

Controale și măsuri

Dacă executați lucrări de retragere a azbestului, trebuie:

- să cooperați cu angajatorul și cu organismul de control ales, pentru ca atunci când purtați un echipament de control al aerului să se verifice că, în timpul perioadei de prelevare a probelor reprezentative pentru expunerea personală, acest echipament funcționează normal și că metodele practice de lucru rămân normale;
- să furnizați informații precise referitoare la munca și metodele dumneavoastră în timpul perioadei de prelevare a probelor;
- să ajutați organismul de control să detecteze “punctele slabe” amenajate în incinta pentru testele de etanșeitate (ex: trecerea cablurilor, a conductelor de apă);
- să ajutați organismul de control să inspecteze vizual incinta în timpul testului de eliberare, de exemplu ajutându-l să instaleze echipamentele de acces, etc.;
- să nu deplasați, reglați sau să interveniți pe echipamentul de control al aerului;
- să acționați în funcție de instrucțiunile angajatorului sau conducătorului locului de muncă, luând imediat măsurile corective atunci când organismul de control determină o concentrație de fibre de azbest prea ridicată, în interiorul sau în jurul zonei de lucru.

Alte persoane implicate

Dacă executați lucrări ce implică azbest, trebuie:

- să înțelegeți bine ce rol aveți în prevenirea și reducerea expunerii la azbest pentru dumneavoastră și/sau alte persoane;
- să urmați cea mai bună practică, așa cum este indicată în acest ghid, dacă activitatea dumneavoastră vă aduce în contact cu materiale ce conțin azbest.

Alte localizări ale azbestului (vehicule, mașini etc.)

Dacă munca dumneavoastră prezintă riscul expunerii la azbest, trebuie să primiți o instruire suficientă pentru:

- a cunoaște riscurile rezultate din expunerea la azbest;
- a înțelege bine importanța de a limita expunerea, cât mai mult posibil;
- a urma instrucțiunile scrise în scopul prevenirii sau reducerii expunerii;
- a urma cea mai bună practică, așa cum este recomandată în acest ghid, pentru lucrările cu azbest.

Supravegherea medicală

Dacă munca dumneavoastră prezintă riscul de expunere periodică la azbest, trebuie:

- să fiți supus unui examen medical și să-i cereți angajatorului dacă acesta nu este prevăzut;
- să înțelegeți că evaluările stării de sănătate sunt importante pentru a verifica dacă sunteți suficient de apt pentru a lucra în condiții de securitate, când condițiile de mediu dificile sunt, adesea, asociate lucrărilor ce implică azbest, de exemplu purtarea unui aparat de protecție respiratorie și expunerea simultană la o temperatura ambiantă ridicată;
- să întrebați medicul dacă aveți nevoie de lămuriri asupra riscului pentru sănătate care rezultă din expunerea la azbest;
- să înțelegeți că o radiografie fără imagine anormală nu înseamnă neapărat că practicile de lucru sunt sigure, căci efectele azbestului se pot manifesta doar după 10 sau 15 ani când pot apărea anomalii detectate prin radiografie;
- să apreciați atunci când doctorul vă dă sfaturi în interesul sănătății dumneavoastră.

Puteți, dacă doriți, să autorizați ca informațiile care nu sunt medicale și care vă privesc personal, să fie folosite pentru studii epidemiologice. Vă recomandăm să autorizați strângerea unor astfel de informații, deoarece acestea permit testarea eficienței programelor de protecție a sănătății.